

9.6.6
307

ID = 15 7683468

УНИВ. БИБЛИОТЕКА
И. Бр. 45315

ПРЕДЛОГ ЗАКОНА О ИЗМЕНАМА И ДОПУНАМА ЗАКОНА О НАРОДНОЈ БАНЦИ

КРАЉЕВИНЕ СРБА, ХРВАТА И СЛОВЕНАЦА

Фирма, циљ, седиште, трајање.

Члан 1.

(Остаје исти).

Члан 2.

(Остаје исти само се изостављају речи „и ја-чање“).

Члан 3.

Седиште Народне Банке је у Београду.

Ван Београда Банка ће имати своје филијале и агенције било за све, било само за неке гране својих послова.

Филијале и агенције осниваће и укидаће Главни Управни Одбор.

Члан 4.

Трајање Народне Банке утврђује се на тридесет година рачунајући од 1. фебруара 1928. год. до 31. јануара 1958. године.

Члан 5.

(Остаје исти).

Капитал, резервни фонд.

Члан 6.

Банчин је капитал 240.000.000,— динара подељен на 60.000 акција од по 4.000,— динара.

Члан 7.

За подизање досадашњег банчиног капитала на суму од 240.000.000,— динара употребиће се све до сада уплаћене суме на издатих 60.000 акција с додат-

ком потребних сума, које ће се изузети из износа добијеног ревалоризацијом банчиног капитала и из фонда за попуну дивиденде.

Банка ће моћи постепено повећати свој капитал на суму од 500.000.000,— динара кад се потреба укаже и по споразуму са Министром Финансија.

Члан 8.

(Остаје исти само почиње речима „Све акције гласе на име...”)

Члан 9.

(Изоставља се).

Члан 10.

Народна Банка има свој резервни фонд, коме је циљ да покрије губитак на капиталу банчином.

За резервни фонд одбијаће се од чисте зараде најмање 5% док не достигне висину уплаћеног капитала.

Статутима ће се одредити, како ће се и у што уложити капитал резервног фонда.

Делокруг.

Члан 11.

Народна Банка овлашћена је да ради само ове послове:

- 1) Да израђује и издаје новчанице.
- 2) Да издаје банкарске упутнице плативе у Централи или у банчиним филијалима. Упутнице које Банка вуче на саму себе и које гласе на доносиоца урачунаваће се у новчанични оптицај.
- 3) Да продаје и купује злато ковано и у полу-гама.
- 4) Да издаје чекове, упутнице и кредитна писма, на име или на доносица, плативе у динарима по виђењу и да врши вирмане путем телеграма, писма или другачије.
- 5) Да прима новац по текућем и жиро-рачуну по виђењу или уз отказ, без интереса, и да издаје чековске књижице имаоцима тих рачуна за њихове повуке на Банку.
- 6) Да есконтује и реесконтује, купује и продаје домаће пословне менице са најмање три сигурна потписа и с роком не дужим од три месеца. У изузетним случајевима Банка може есконтовати те менице и са два потписа.
- 7) Да есконтује обвезнице и купоне државних зајмова или зајмова за које Држава јамчи под условом да рок тим обвезницама и купонима доспева за три месеца.
- 8) Да есконтује и реесконтује, купује и продаје домаће земљорадничке менице са најмање три добра потписа и са роком до девет месеци, под условом да ове менице долазе у Банку преко Савеза Земљорадничких Задруга, Дирекције за Пољопривредни Кредит и других сличних установа и да ни у ком случају та врста меница не представља у тренутку ес-

контовања или куповине више од 25 % укупног износа банчине лиснице постале путем есконта или куповине домаћих меница.

9) Да есконтује Држави за повремене државне потребе за исплате одобрених издатака у државном годишњем буџету, ванредне благајничке записе, са роком од највише три месеца, до износа од 600 милиона динара, под условом да целокупни износ буде исплаћен најдаље на крају тромесечја које долази по свршетку буџетске године у којој су зајмови одобрени. Каматна стопа за ове записе за суму од 400 милиона биће за три од сто нижа од редовне стопе по есконту тромесечних меница, али она не може бити мања од два од сто; за наредних 100 милиона каматна стопа биће за један од сто а за последњих 100 милиона за два од сто виша него за првих 400 милиона динара.

10) Да есконтује, купује и продаје државне благајничке записе издате приватним лицима за њихова примања од Државе, са роком од највише три месеца а са жиром једне банке, лица или трговачке куће, коју буде примио Управни Одбор. Међутим укупан износ благајничких записа есконтованих сходно овоме ставу или примљених у залогу под условима предвиђеним у ниже означеном ставу 14 в, не може ни једнога тренутка прећи укупно 400 милиона динара.

11) Да врши службу око уписа државних зајмова и исплаћивања државног дуга као и осталих јавних установа.

12) Да купује и продаје у земљи и на страни, по виђењу и на рок, страни новац, телеграфске исплате, чекове, упутнице (подразумевајући ту и стране државне бонове) и стране менице са роком од три месеца. Банка може имати у иностранству банкарске рачуне који гласе на стране монете.

13) Да буде агент или кореспондент сваке банке у Краљевини или у иностранству.

14) Да даје зајмове на одређено време које не прелази три месеца, на залогу:

а) злата кованог и у полугама,

б) државних обвезница и свих других обвезница и хартија од вредности, котираних на Берзи, којима је призната пупиларна сигурност, под условом да ни један зајам не буде већи од 75 % од њихове цене на Берзи,

в) благајничких државних записа у границама одређеним у ставу 10. овога члана.

г) вараната јавних сместишта у земљи, који гласе на динаре, под условом да ти варанти имају два неоспорно добра потписа и да су плативи у земљи најдаље за три месеца. Сместишта чије варанте може Банка примати у залогу за зајмове одредиће Управни Одбор, који ће утврдити такође врсту робе на коју могу гласити варанти; та роба мора бити земаљски производ. Управни Одбор ће утврдити исто тако и износе који се могу дати у залогу. Ни

један зајам не може прећи 60% од прометне вредности заложене робе.

Каматна стопа по свима овим зајмовима, изузев оних под г), биће најмање за један од сто већа од званичне текуће есконтне стопе, коју Банка наплаћује за тромесечне менице.

15) Да прима новац и друге вредности на чување и руковање.

16) Да врши, за рачун комитената, куповину и продају, наплату и исплату обвезница, девиза и кредитних исправа, у земљи и на страни као и куповину и продају злата и сребра.

17) Да закључује све врсте уговора које захтева правилно вођење банчаних послова, који су одређени овим Законом.

Члан 12.

Банка не може вршити ове послове:

1) Издавати новчанице мање номиналне вредности од 10,— динара.

2) Одобравати Држави зајмове непосредно или посредно, изузев оне из члана 11, ни вршити за рачун Државе послове који нису предвиђени у овом закону.

3) Одобравати непосредно или посредно зајмове ма у којој прилици, областима, општинама и другим сличним установама.

4) Трговати или у опште узимати непосредно удела у трговачким или у индустријским предузећима.

5) Давати зајмове на хипотеку, закључивати уговоре те врсте или у опште одобравати зајмове на дуже рокове од оних који су одређени у члану 11.

6) Набављати непокретна имања, изузев у колико су јој таква имања потребна за рад, и осим изузетка предвиђеног у члану 13.

7) Куповати своје сопствене акције или акције ма које банке или друштва.

8) Плаћати интерес на новац депонован код ње или положен по текућем рачуну.

9) Издавати упутнице или чекове који нису плативи по виђењу.

10) Есконтovati или примати као покриће кредитне исправе од једне исте личности (изузев Државе сходно члану 11), без нарочите одлуке Управног Одбора донете са већином од три четвртине гласова, за износ већи од једне петине уплаћеног банчног капитала, узимајући у обзир обавезе те личности према Банци као издаваоца, пријемника и жиранта кредитних исправа.

11) Дозволити замењивање о року меница купљених или есконттованих код Банке.

Члан 13.

У случају да које потраживање банчино дође у опасност Банка може за то потраживање тражити обезбеду и у дужниковом непокретном имању, па имање и кушати али под условом да га првом згодном приликом прода.

Члан 14.

Управа Народне Банке одређује и обзнањује од времена на време путем Службених Новина висину званичног интереса по коме Банка есконтује менице или даје зајмове по разним родовима својих послова.

У централи и филијалима та се обзнана врши и нарочитом писменом објавом у самој згради.

Новчанице.

Члан 15.

Народна Банка има искључиво право издавања новчаница. Главни Управни Одбор по споразуму с Министром Финансија утврђује типове новчаница које ће се издавати. Новчанице Народне Банке проглашавају се за опште платежно средство у целој земљи.

Ситан металан новац Држава ће ковати и издавати по споразуму са Народном Банком.

Члан 16.

Од дана када овај Закон ступи на снагу новчанице Народне Банке Краљевине Срба, Хрвата и Словенаца биће замењиве за злато по паритету утврђеном у чл. 1. Закона о Стабилизацији новца, или по избору Банке за златне девизе. Обавеза Банке да купује или продаје злато постоји само за количине које прелазе суму од 10.000 динара (десет хиљада динара). Обавеза банчина да на захтев купује или продаје стране девизе важи за сваки износ и за све девизе које су на основу Закона и фактички одмах замењиве за злато, које се може извозити. Банка је обавезна да у свако доба продаје или купује те девизе по курсевима који одговарају паритету одређеном у члану 1. Закона о Стабилизацији новца, курсевима повећаним или умањеним укупним трошковима преноса злата између Београда и места плаћања девиза.

Члан 17.

(Изоставља се).

Члан 18.

(Остаје исти само се изостављају речи „као и менице Савеза Земљорадничких Задруга и Савеза Сељачких Задруга.”)

Члан 19.

Метална подлога, која мора бити искључива својина Народне Банке састоји се из:

1) злата, у новцу и полугама у земљи или на страни;

2) сребра, у новцу и полугама обрачунатог према тржишној цени метала али само у количини која се на дан ступања на снагу Закона о Стабилизацији налази у Народној Банци;

3) страних девиза стварно замењивих за злато, под условом да те девизе буду депоноване у земљи у којој су оне законски новац.

Члан 20.

(Остаје исти само се изостављају речи „као редован контингент“).

Члан 21.

Народна Банка је дужна да врши размену новчаница једне врсте (типа) за новчанице друге врсте (типа). Она има право да своје новчанице повуче из оптицаја и замени другим својим новчаницама.

Ради овога Банка мора издати позив тражећи од притежалаца старих новчаница да их замене новима. Позив се мора штампати у „Службеним Новинама“ трипут, тако да од једног до другог позива прође најмање 50 а највише 100 дана. По истеку пет година од последњег позива Банка није дужна примити ниједну такву новчаницу.

Вредност новчаница које се не буду презентирале до тога рока употребиће се на смањење државног дуга код Народне Банке.

Члан 22.

(Остаје исти).

Члан 23.

(Остаје исти само се изоставља *став други*).

У п р а в а.

Члан 24.

Народном Банком управља Главни Управни Одбор на челу којег стоји Гувернер.

Гувернер и чланови Главног Управног Одбора не могу бити чланови Народног Представништва нити чиновници државни нити приватни.

Главни Управни Одбор има двадесет четири члана, које бира Збор Акционара на четири године и који морају бити држављани Краљевине Срба, Хрвата и Словенаца.

Најмање дванаест чланова морају имати домицил у Београду и они са Гувернером сачињавају Управни Одбор.

Главни Управни Одбор мора се састати једанпут у два месеца, а Управни Одбор бар једанпут месечно.

Делокруг Главног Управног Одбора и Управног Одбора, одредиће се ближе Статутима банчиним.

Члан 25.

Гувернер мора бити држављанин Краљевине Срба, Хрвата и Словенаца и мора становати у Београду.

Главни Управни Одбор бира пет кандидата за Гувернера и предлаже их Министру Финансија. Једнога од тих кандидата предлаже Министар Финансија у року од три месеца на потврду за Гувернера. Гувернер се поставља Краљевским Указом на пет година по саслушању Министарског Савета.

Плату Гувернерову одређује Главни Управни Одбор при самом избору кандидата.

Делокруг и дужност Гувернера одредиће се изближе банчиним Статутима.

Члан 26.

У почетку сваке године Главни Управни Одбор бира из своје средине Вице-Гувернера, који помаже Гувернеру у вршењу његове дужности и заступа Гувернера кад је он спречен да врши своју дужност. Плату Вице-Гувернера одређује Главни Управни Одбор приликом избора.

Ако се укаже потреба Главни Управни Одбор бира још једног Вице-Гувернера са истим правима и дужностима.

Делокруг и дужности Вице-Гувернера одредиће се изближе Статутима.

Ако су Гувернер и Вице-Гувернер, односно Вице-Гувернери, спречени да врше своју дужност онда Управни Одбор одређује једнога од својих чланова који ће заступати Гувернера.

Члан, 27., 28., 29., 30., 31., 32. и 33.

(Остају исти).

Члан 34.

Одредбе Трговачког Законика о вођењу књига обавезне су и за Народну Банку, али Банка може у Дневник убележавати само укупне износе по појединим рачунима а копије писама и инвентар водити на одвојеним листовима.

Књиге Народне Банке и изводи из њих, а потписани како Статутима одређено буде, имаће силу јавних исправа.

Члан 35., 36. и 37.

(Остају исти).

Надзор Владин.

Члан 38.

Надзорно право Владино вршиће Комисар кога именује Краљ Указом на предлог Министра Финансија.

Комисар је државни чиновник најмање у рангу и с платом начелника Министарства, а плата и остали додатци падају на терет Народне Банке.

Комисар ће нарочито надзиравати издавање новчаница.

Комисар има право присуствовати свима одборским седницама и зборовима акционара и кад буде нашао да је која одлука противна овом Закону или Статутима банчиним има право и дужност и то само за време седнице или збора на којој је одлука донета да такву одлуку обустави од извршења и одмах извести о томе Министра Финансија. Министар ће бити дужан да о том питању донесе и Народној Банци саопшти своје образложено решење најдаље у року од осам дана када је одлука донета. Ако у том року Министар не саопшти своје решење Народној Банци сматраће се да је извршење обустављене

одлуке допуштено. Кад Министар усвоји обуставу свога Комисара и достави Народној Банци у означеном року образложено решење, Банка има право тужбе Државном Савету против тог решења у року од десет дана од његовог пријема. Државни Савет дужан је донети без саслушања Министра и Народној Банци саопштити своје решење о питању законитости обустављене одлуке најдаље у року од петнаест дана по пријему тужбе. Решење Државног Савета одмах је извршно. Ако Државни Савет не донесе и Народној Банци не саопшти у означеном року од петнаест дана своје решење сматраће се као да одлука није ни била обустављена од извршења.

Одредбе члана 5. закона о акционарским друштвима као и све остале одредбе које су са њом у вези не примењују се на Народну Банку.

Члан 39.

Остаје исти само се последњи став изоставља.

Чланови 40. до закључно 57.
(остају исти).

Прелазна наређења.

Сви чланови изостављају се а Члан XIX постаје Члан 58. и гласи:

Најмање на три године пре истека трајања привилегије Народне Банке, ако се то трајање законодавним путем не продужи, Управа ће њена бити дужна да предузме повлачење новчаница из оптицаја. После овога рока Банка ће за заостале новчанице у оптицају предати државној каси равну суму у злату и девизама одређеним у Члану 16., како би државна каса могла тим новцем исплаћивати новчанице које се накнадно за исплату поднесу.

Члан 59.

На основу овога Закона израдиће се Статути Народне Банке и поднети Збору Акционара и Министру Финансија на одобрење.